

Oppositie bij de planning van bio-installaties

Local opposition with the planning of bio-plants

Augustus 2012

Leerstoelgroep Ruimtelijk planning, Wageningen UR

MSc Thesis, Ruimtelijke planning, LUP-80436

Auteur: Altena, Giel van

Supervisie: Knaap, dr. ir. Wim van der

Samenvatting

De planning van bio-installaties in het kader van duurzame energie is een nieuwe taak voor de ruimtelijke ordening in Nederland. Initiatiefnemers met een nieuw plan voor een bio-installatie worden door de ruimtelijke onderneming geholpen, want een initiatiefnemer is wettelijk verplicht om een vergunning aan te vragen. Dit is zowel een inrichtingsopgave met betrekking tot het kiezen van een locatie en het beperken van lokale effecten, als een sturingsopgave met betrekking tot het managen van belangen, het betrekken van lokale mensen en het opbouwen van politiek draagvlak. Bij de planning van bio-installaties ontstaat lokale oppositie. De oppositie bij de planning van bio-installaties is onderzocht in een literatuurstudie en vier case studies. De literatuurstudie richt zich op een wetenschapsveld binnen de planologie dat onderzoek doet naar oppositie bij de planning van industriële activiteiten en infrastructuur. Het resultaat van de literatuurstudie is een communicatiemodel en een participatiemodel voor de analyse van een case en inzicht in het opbouwen van vertrouwen. De cases studies gaan over vier cases in Nederland waar een bio-installatie was gepland. De case studies beschrijven en verklaren hoe oppositie ontstond. Het is onderzocht hoe mensen de opbrengsten en kosten van een bio-installatie afwegen, of er commitment was naar anderen en of er vertrouwen was. Het belangrijkste argument tegen bio-installaties zijn de lokale effecten, zoals geur-, geluid-, en verkeersoverlast. Het argument dat bio-installaties een alternatief zijn voor fossiele brandstoffen is niet belangrijk. Verder kwam de oppositie niet alleen uit de directe omgeving van de bio-installatie, maar werden er in een paar van de cases handtekeningen opgehaald in een groot gebied. In één case slaagde een bewonersgroep erin om met steun van een groot aantal mensen uit een groot gebied de nodige politieke steun te krijgen en het project tegen te houden. Lokale oppositie blijkt alleen succesvol te zijn als de gemeenteraad een beslissing moet nemen om door te gaan met een project. Verder hadden de meeste bewoners een negatief gevoel bij het project, maar ook bij het proces. De meest gehoorde klachten waren dat niemand luisterde, niemand iets met de bezwaren deed, niemand voldoende informatie kon geven, ze de ondernemer niet persoonlijk kende, of dat ze een slecht gevoel hadden in het algemeen. Oppositie was het resultaat van een rationele keuze (afwegen van opbrengsten en kosten), irrationele keuze (gevoel) en commitment naar anderen. De projectkant heeft betrekking op de rationele keuze en de proceskant heeft betrekking op de irrationele keuze. Het maakt uit voor oppositie of een project en een proces als eerlijk worden beschouwd. In de meeste cases begonnen de ondernemer en de gemeente een dialoog in plaats van een discussie, zonder bewoners inspraak te geven, en was de locatie van de bio-installatie onbespreekbaar. Door juiste plannen te maken en op een juiste manier beslissingen te nemen, kunnen gemeenten ervoor zorgen dat het vertrouwen in planningsorganisaties en het draagvlak voor bio-installaties niet verder afnemen. Ten eerste moeten gemeenten de waarde en locatie van bio-installatie ter discussie stellen. Op dit moment maken gemeente bio-installaties mogelijk in agrarische gebieden, waar ze mogelijk overlast geven, om economische redenen, in het kader van duurzame energie. Bewoners vinden het echter belangrijk dat bio-installaties op een plek komen waar niemand er last van heeft, bijvoorbeeld op een industrieterrein, en dat alle alternatieve locaties onderzocht worden. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat hun oude normen worden vervangen door nieuwe normen, als ze juiste plannen willen maken. Ten tweede moeten gemeenten inspraak mogelijk maken, zodat bewoners het proces eerlijk vinden. Alleen wanneer het project en het proces als eerlijk worden beschouwd zal de bouw van een bio-installatie geaccepteerd worden.